Memorandwm Esboniadol i Reoliadau Addysg (Cyllid Myfyrwyr) (Diwygiadau Amrywiol) (Rhif 3) (Cymru) 2023

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan yr Is-adran Addysg Uwch ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad Gweinidog y Gymraeg ac Addysg

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Addysg (Cyllid Myfyrwyr) (Diwygiadau Amrywiol) (Rhif 3) (Cymru) 2023. Rwy'n fodlon bod y manteision yn cyfiawnhau'r costau tebygol.

Jeremy Miles AS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg

12 Rhagfyr 2023

Rhan 1

1 Disgrifiad

1.1 Mae Rheoliadau Addysg (Cyllid Myfyrwyr) (Diwygiadau Amrywiol) (Rhif 3) (Cymru) 2023 (“Rheoliadau 2023”) yn diwygio:

- Rheoliadau Addysg (Ffioedd a Dyfarniadau) (Cymru) 2007;
- Rheoliadau Addysg (Athrofa Brifysgol Ewropeaidd) (Cymru) 2014;
- Rheoliadau Addysg Uwch (Cyrsiau Cymhwysol, Personau Cymhwysol a Darpariaeth Atodol) (Cymru) 2015;
- Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2017;
- Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2018;
- Rheoliadau Addysg (Benthyciadau at Radd Ddoethurol Ôl-raddedig) (Cymru) 2018; a
- Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Graddau Meistr Ôl-raddedig) (Cymru) 2019.

1.2 Mae Rheoliadau 2023 yn diwygio'r rheoliadau cymorth i fyfyrwyr sydd eisoes yn bodoli er mwyn:

- gwneud myfyrwyr y GIG yn gymwys ar gyfer y benthyciad cynhaliaeth llawn;
- gwneud mân gywiriadau i'r diffiniad o berson y rhoddwyd caniatâd iddo aros fel dinesydd perthnasol o Afghanistan yn sgil newidiadau i'r rheolau mewnfudo yn Rheoliadau Addysg (Sefydliad Prifysgol Ewropeaidd) (Cymru) 2014;
- gwneud mân gywiriad i sicrhau bod person yn cael ei drin fel pe bai'n preswylio fel arfer yng Nghymru mewn achosion lle mae ei riant yn cael ei gyflogi dros dro y tu allan i Gymru a'r DU;
- ymestyn cymhwystra ar gyfer cymorth, statws ffioedd cartref a'r cap ffioedd dysgu i aelodau penodol o deuluoedd gwladolion o Wcráin ac i aelodau ychwanegol o deuluoedd dinasyddion perthnasol o Affganistan;
- ei gwneud yn ofynnol i fyfyrwyr sy'n dysgu o bell sy'n hawlio Grantiau ar gyfer Dibynyddion fod yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf eu cwrs;
- terfynu cymhwystra myfyrwyr ôl-raddedig mewn rhai amgylchiadau;
- dileu cyfeiriadau rheoleiddiol diangen at yr Alban; a
- gwneud mân gywiriadau technegol i gyfeiriadau paragraff yn nhestun Cymraeg Rheoliadau Addysg (Ffioedd a Dyfarniadau) (Cymru) 2007.

2 Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

2.1 Dim.

3 Cefndir deddfwriaethol

3.1 Gwneir Rheoliadau 2023 o dan adrannau 1 a 2 o Ddeddf Addysg (Ffioedd a Dyfarniadau) 1983; adrannau 22(1)(a), 22(2)(a) a (b) a 42(6) o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 ('Deddf 1998'); ac adrannau 5(5)(b) a 55(2) o Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015.

3.2 Mae adran 22 o Ddeddf 1998 yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n awdurdodi neu'n ei gwneud yn ofynnol talu cymorth ariannol i fyfyrwyr sy'n astudio cyrsiau addysg uwch neu addysg bellach a ddynodir gan neu o dan y rheoliadau hynny. Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi, ymhlith pethau eraill, swm y cymorth ariannol (grant neu fenthyciad) a phwy sy'n gymwys i gael y cymorth hwnnw.

3.3 Mae adran 44 o Ddeddf Addysg Uwch 2004 ('Deddf 2004') yn darparu ar gyfer trosglwyddo i Gynulliad Cenedlaethol Cymru swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol o dan adran 22 o Ddeddf 1998 (ac eithrio i'r graddau y maent yn ymwneud â gwneud unrhyw ddarpariaeth a awdurdodir gan is-adrannau (2)(j), (3)(e) neu (f) neu (5) o adran 22). Mae adran 44 o Ddeddf 2004 hefyd yn darparu bod swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol yn adran 22(2)(a), (c) a (k) o Ddeddf 1998 yn arferadwy'n gydredol â Chynulliad Cenedlaethol Cymru.

3.4 Trosglwyddwyd swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol o dan adran 42(6) o Ddeddf 1998 i Gynulliad Cenedlaethol Cymru, i'r graddau y maent yn arferadwy o ran Cymru, gan Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672).

3.5 Trosglwyddwyd swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru i Weinidogion Cymru yn rhinwedd adran 162 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 a pharagraff 30 o Atodlen 11 iddi.

3.6 Bob blwyddyn, dirprwyir nifer o swyddogaethau Gweinidogion Cymru mewn rheoliadau a wneir o dan adran 22 o Ddeddf 1998 i'r Cwmni Benthyciadau i Fyfyrwyr o dan adran 23 o Ddeddf 1998.

3.7 Bydd yr offeryn hwn yn dilyn y weithdrefn penderfyniad negyddol.

4 Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

4.1 Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud rheoliadau i ddarparu'r sail ar gyfer y system cymorth ariannol i fyfyrwyr sy'n preswylio fel arfer yng Nghymru, a myfyrwyr eraill sy'n astudio yng Nghymru, sy'n dilyn cyrsiau addysg uwch dynodedig yn y DU.

4.2 Mae Rheoliadau 2023 yn diwygio rheoliadau cymorth i fyfyrwyr sydd eisoes yn bodoli fel yr amlinellir ym mharagraffau 4.3 – 4.7.

Aelodau o deuluoedd gwladolion o Wcráin

4.3 Bydd Rheoliadau 2023 yn diwygio'r rheoliadau cymorth i fyfyrwyr a rheoliadau cysylltiedig i alluogi aelodau o deuluoedd y rhai y rhoddwyd caniatâd iddynt aros o dan Gynlluniau Wcráin gael eu hystyried yn fyfyrwyr cymwys at ddibenion cymorth i fyfyrwyr yng Nghymru, statws ffioedd cartref a'r cap ar ffioedd dysgu. Gall aelod o'r teulu gynnwys:

- priod neu bartner sifil person y rhoddwyd caniatâd iddo aros o dan un o Gynlluniau Wcráin a oedd yn briod neu'n bartner sifil ar ddyddiad y cais i gael caniatâd i aros;
- plentyn i berson y rhoddwyd caniatâd iddo aros o dan un o Gynlluniau Wcráin neu blentyn i berson a oedd yn briod neu'n bartner sifil i'r person y rhoddwyd caniatâd iddo aros o dan un o Gynlluniau Wcráin a oedd yn blentyn/llys-blentyn o dan 18 oed ar ddyddiad y cais i gael caniatâd i aros.

Aelodau o deuluoedd dinasyddion perthnasol o Affganistan

4.4 Bydd Rheoliadau 2023 yn gwneud darpariaeth ychwanegol i aelodau o deuluoedd (priod, partner sifil, plentyn dibynnol neu blentyn dibynnol i briod neu bartner sifil) personau y rhoddwyd caniatâd amhenodol iddynt ddod i mewn i'r Deyrnas Unedig o dan baragraff 6.1 o Atodiad Polisi Adleoli a Chynorthwyo Affganiad y rheoliadau mewnfudo neu ganiatâd amhenodol i aros yn y Deyrnas Unedig o dan baragraff 6.2 o'r Atodiad hwnnw.

Terfynu cymhwystra rhai myfyrwyr ôl-raddedig

4.5 Bydd Rheoliadau 2023 yn diwygio Rheoliadau Addysg (Benthyciadau Gradd Ddoethurol Ôl-raddedig) (Cymru) 2018 a Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Graddau Meistr Ôl-raddedig) (Cymru) 2019 i ddarparu na fydd myfyrwyr mewn categorïau sy'n seiliedig ar warchod a'r rhai sydd â chaniatâd cyfyngedig i aros o dan gynlluniau preswylio'n sefydlog yr UE yn gymwys ar gyfer

cymorth mwyach. Bydd y polisi yn cyd-fynd â'r polisi ar gyfer myfyrwyr israddedig.

Cynnydd yn y benthyciad cynhaliaeth i fyfyrwyr sy'n gymwys i wneud cais am fwrsariaeth y GIG

4.6 Bydd Rheoliadau 2023 yn diwygio Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2017 a Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2018 i ddarparu y bydd myfyrwyr sy'n gymwys i wneud cais am fwrsariaeth y GIG yn dod yn gymwys ar gyfer y gyfradd uchaf o fenthyciad cynhaliaeth.

Grantiau ar gyfer myfyrwyr sy'n dilyn cyrsiau dysgu o bell

4.7 Gwneir diwygiad i Reoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2018 a fydd yn gosod gofyniad i fyfyriwr sy'n ymgymryd â chwrs dysgu o bell fod yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd gyntaf er mwyn bod yn gymwys i gael Grant ar gyfer Dibynyddion. Caiff esemptiad ei wneud i'r gofyniad hwn i sicrhau cysondeb â darpariaethau tebyg mewn mannau eraill yn y rheoliadau cymorth i fyfyrwyr, gan gynnwys pan fo'r myfyriwr neu berthynas agos yn aelodau o'r lluoedd arfog, fel sydd wedi bod yn bolisi ers peth amser.

Dileu cyfeiriadau rheoleiddiol diangen at yr Alban

4.8 Bydd rheoliadau'n cael eu diwygio i ddileu cyfeiriadau at 'Lwfans Gofal Iechyd yr Alban' gan fod cyfeiriadau o'r fath yn ddiangen ar ôl i'r lwfans ddod i ben sawl blwyddyn yn ôl.

4.9 Bydd rheoliadau hefyd yn cael eu diwygio i ddileu cyfeiriad at Reoliadau Lwfansau Myfyrwyr Nyrsio a Bydwreigiaeth (Yr Alban) 2007 gan fod y rheoliadau hyn wedi'u dirymu yn 2022 gan Reoliadau Cymorth i Fyfyrwyr (Yr Alban) 2022.

Cywiriadau i ddarpariaethau Cymraeg

4.10 Gwneir diwygiadau i destun Cymraeg Rheoliadau Addysg (Ffioedd a Dyfarniadau) (Cymru) 2007). Bydd y rhain yn cywiro rhai cyfeiriadau paragraff penodol.

5 Ymgynghori

5.1 Ni chynhaliwyd ymgynghoriad gan fod rhai o'r gwelliannau yn ofynnol i gywiro a diweddaru'r gyfraith sy'n deillio o newidiadau i reolau mewnfudo ac i ddileu darpariaeth reoleiddiol ddiangen. Mae diwygiadau eraill sy'n ymestyn

cymhwystra ar gyfer cymorth i fyfyrwyr yn cefnogi polisi Llywodraeth Cymru ar fod yn 'Genedl Noddfa'.

RHAN 2 – ASESIAD EFFAITH RHEOLEIDDIOL

Cynhaliwyd Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer Rheoliadau 2023.

6. Opsiynau

Opsiwn 1: Busnes fel arfer

6.1 Os na wneir Rheoliadau 2023, byddai'r goblygiadau fel a ganlyn:

- ni fydd aelodau o deuluoedd y rhai y rhoddwyd caniatâd iddynt aros o dan Gynlluniau Wcráin yn gymwys ar gyfer cymorth i fyfyrwyr, statws ffioedd cartref a'r cap ar ffioedd dysgu, a gallai hyn eu hatal rhag dechrau neu barhau ag addysg uwch, gan waethygu effeithiau dadleoli gwrthdaro;
- ni fyddai rhai aelodau o deuluoedd dinasyddion perthnasol o Affganistan yn gymwys ar gyfer cymorth i fyfyrwyr, statws ffioedd dysgu a'r cap ar ffioedd dysgu, a gallai hyn eu hatal rhag dechrau neu barhau ag addysg uwch a chyfyngu ar eu gallu i ymgartrefu'n llwyddiannus yn y DU;
- byddai myfyrwyr sy'n gymwys i wneud cais am fwrsariaeth y GIG yn parhau i gael mynediad at y gyfradd is o fenthyciad cynhaliaeth yn ystod cyfnod o bwysau sylweddol o ran costau byw, gan rwystro recriwtio i GIG Cymru;
- byddai myfyrwyr cymwys sy'n dilyn cyrsiau ôl-raddedig ac sy'n colli eu statws mewnfudo, ond nad oes ganddynt fath arall o ganiatâd mewnfudo ac mae eu cysylltiad â'r DU felly wedi gwanhau'n sylweddol, yn cadw eu cymhwystra ar gyfer cymorth i fyfyrwyr, gan greu costau; a
- byddai myfyrwyr nad ydynt yng Nghymru ar ddiwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs yn gymwys i wneud cais am Grant ar gyfer Dibynyddion gan barhau ag anghysondeb yn y polisi cymorth i fyfyrwyr.

Opsiwn 2: Gwneud y Rheoliadau

6.2 Mae gwneud Rheoliadau 2023 yn sicrhau bod y goblygiadau a amlinellir uchod yn cael eu hosgoi. Dyma’r dewis sy’n cael ei ffafrio.

7. Costau a manteision

Opsiwn 1: Busnes fel arfer

7.1 Byddai gadael y rheoliadau cymorth i fyfyrwyr presennol yn eu lle yn golygu na fyddai unrhyw gostau ychwanegol yn cael eu hysgwyddo drwy'r system cymorth i fyfyrwyr.

Opsiwn 2: Gwneud Rheoliadau 2023

7.2 Mae ymestyn cymhwystra ar gyfer cymorth, statws ffioedd cartref a'r cap ar ffioedd dysgu i aelodau o deuluoedd y rhai sydd â chaniatâd i aros o dan Gynlluniau Wcráin ac i aelodau o deuluoedd rhai Affganiaid yn sicrhau bod manteision addysg uwch yn cael eu hymestyn yn briodol, a bod grwpiau'n cael eu trin yn gyfartal. Mae manteision addysg uwch i'r unigolyn, i'r economi ac i gymdeithas wedi'u hen sefydlu.

7.3 Cyhoeddir data ar nifer y fisas a roddir o dan Gynlluniau'r Wcráin[1] gan y Swyddfa Gartref. Ar 28 Medi 2023, dyma nifer y fisâu lle'r oedd y noddwr yng Nghymru:

- 4,644 (wedi'u noddi gan unigolyn); a
- 4,615 (wedi'u noddi gan Lywodraeth Cymru).

7.4 Cyhoeddir data ar nifer y llwybrau diogel a chyfreithiol a gynigir o dan Bolisi Adleoli a Chynorthwyo Affganiaid a Chynlluniau Ailsefydlu Dinasyddion Affganistan gan y Swyddfa Gartref[2]. Yn y cyfnod o 2015 hyd at ddiwedd Mehefin 2023, dyma nifer y bobl y cynigiwyd llwybrau diogel a chyfreithiol iddynt i'r DU:

- 11,474 (Polisi Adleoli a Chynorthwyo Affganiaid)
- 9,783 (Cynlluniau Adsefydlu Dinasyddion Affganistan)

7.5 Credir ei bod yn annhebygol y bydd effaith sylweddol ar nifer y myfyrwyr a gefnogir gan Lywodraeth Cymru a bydd y costau'n cael eu talu o'r cyllidebau presennol.

7.6 Mae'r diwygiadau sy'n cyflwyno gofyniad diwrnod cyntaf ar gyfer dysgwyr o bell ac sy'n terfynu cymhwystra ar gyfer myfyrwyr ôl-raddedig yn cyfyngu ar gymhwystra yn unol â'r polisi sefydledig ar gyfer grwpiau neu gynhyrchion cymorth arall, gan sicrhau cysondeb o ran polisi. Nid oes unrhyw gostau ychwanegol wrth wneud y diwygiadau; ond efallai y bydd rhai arbedion bach.

[1] https://www.gov.uk/guidance/ukraine-sponsorship-scheme-visa-data-by-country-upper-and-lower-tier-local-authority

[2] https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1182527/asylum-summary-jun-2023-tables.ods

7.7 Bydd cynyddu gwerth y benthyciad cynhaliaeth sydd ar gael i'r rhai sy'n gymwys i wneud cais am fwrsariaeth y GIG yn cefnogi recriwtio a chadw i GIG Cymru. Ceir amcangyfrif o'r costau isod.

Mae'r tablau isod yn dangos y costau i gynyddu RRML i fenthyciad cynhaliaeth cyfradd lawn ar gyfer myfyrwyr Bwrsariaeth y GIG o 2024/25

Costau'r flwyddyn academaidd

	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28
Gwariant a reolir yn flynyddol	£29,339,000	£30,436,000	£31,814,000	£33,419,000
Nad yw'n arian parod	£2,109,000	£2,560,000	£2,651,000	£2,251,000

Costau'r flwyddyn ariannol

	2024-25	20205-26	2026-27	2027-28
Gwariant a reolir yn flynyddol	£19,559,000	£30,070,000	£31,355,000	£32,884,000
Nad yw'n arian parod	£1,406,000	£2,410,000	£2,621,000	£2,385,000

Rhagdybiaethau

Yn seiliedig ar nifer ddiweddaraf y myfyrwyr sy'n derbyn bwrsariaeth GIG gyda thwf o 2% bob blwyddyn

93% yn cymryd y benthyciad uwch

8. Asesu'r gystadleuaeth

8.1 Nid yw gwneud Rheoliadau 2023 yn cael unrhyw effaith ar gystadleurwydd busnesau, elusennau na'r sector gwirfoddol.

9. Asesu ar ôl gweithredu

9.1 Caiff y rheoliadau sy'n rheoli'r system cymorth i fyfyrwyr eu diwygio'n flynyddol. Maent hefyd yn destun adolygiad manwl yn gyson gan swyddogion polisi a phartneriaid cyflenwi wrth iddynt roi'r rheoliadau ar waith.